

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Quomodo perorauit paulus cora[m] Festo [et] agrippa. ca. cxv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

rit stare cū alonge retro constitut⁹ esset preses a claudio. Fest⁹ aut⁹ missus ē a nerone q̄ successit claudio. Si aut⁹ intelligat⁹ biēnio ab accusatore pauli, nec sic poterit stare. Non enim adhuc fluxerant duo anni ex quo uenerat in hierusalem. Intelligendū est ergo biēnio ab accusatione felixis, ex q̄ scilicet accusatus est a iudeis.

De seditione inter iudeos et gentes.

Capitulum CXII.

Acta est enim discussio

inter iudeos et gentes in cesarea de honore ciuitatis. Iudei enim preferrebant se gentilibus, quia herodes ascalonita q̄ circūcisionē accepit fuerat conditor ciuitatis, et appellauerat eā cesaream in honorem cesaris. Gentiles se preferabant iudeis dicentes q̄ a gentilibus facta est p̄maria edificatio ciuitatis, q̄ anteq̄ reedificaret⁹ ab herode dicta est p̄irgo stratonis. Felix aut⁹ p̄mo fuit pars iudeorū, donec exhausit maria supra eorū. Postea fuit pars gentiliū, in tantū q̄ militibus gentiliū dedit licentiā intrandi domos iudeorū, et diripiendi bona eorū. Tū accusat⁹ ē a iudeis ad heronē, et biēnio ab accusatione amor⁹ ē a p̄sidatu et substitut⁹ ē ei fest⁹. Volēs aut⁹ in fine p̄sidat⁹ sui placere iudeis, reliquit paulū vincitū. Fest⁹ aut⁹ cū uenisset in puincia post triidū ascendit hierosolimā a cesarea, et rogauerūt eū p̄ncipes sacerdotū et p̄imi iudeorū, ut iuberet adduci paulū in hierlm̄ parates ei isidias ut occiderēt eū in uia. Festus aut⁹ r̄ndit se in cesaream matur⁹ descensurū, et eorū accusationē si p̄ter decederent ibidē auditurū.

De appellatione pauli.

Capitulum CXIII.

Emoratus autem

fest⁹ in hierlm̄ paucis diebus descendit in cesareā et sedit p̄ tribunali. et p̄ducit⁹ est paul⁹ in mediū, et accusat⁹ est in multis ab his q̄ descenderāt de hierlm̄, s̄ nō poterāt p̄bare q̄ obijcebant⁹ ei, paulo in oibus rōnem reddente. Fest⁹ aut⁹ volēs placere iudeis ait paulo, Vis ascendere in hierlm̄, et de his iudicari ap̄ me. Ad quē paul⁹, Ad tribunal cesaris sto, ubi opt⁹ me iudicari. Erat aut⁹ sedes in cesarea iuxta quā stabat paul⁹.

quā parauerat herodes cesari ut in ea sederet siquē ueniret in cesareā, ut q̄s mitteret iudices. Et excusabat se paul⁹ dicens, Iudeis nō nolo cui sic nosti. Si q̄d dignū morte cōmisi, uolo mori. Si p̄o nihil p̄misi, nemo est q̄ audeat me tradere illis, q̄ cesarē appello. Tū fest⁹ cū p̄silio respondens ait, Ad cesarē appellasti ad cesarem ibis.

De hoc quod agrippa rogabat festum.

Capitulum CXIII.

Cum dies alii

q̄ tractati eēnt, descendit agrippa in cesareā cū uxore sua beronice. Iosephus dicit de beronice, Nō est intelligendū, q̄ fuerit uxor ei⁹ sed q̄si uxor. Erat enim soror ei⁹, id est cognata fm̄ idioma hebreū, et tēnerrime eā diligebat et imponebat ei q̄ abutebat⁹ ea. Descendit aut⁹ rex agrippa in cesareā, auditū q̄ ibi eēt fest⁹ ut accusaret iudeos apud eū. Iste nāq̄ agrippa infestus erat iudeis q̄ cū accepisset potestatem a romano imperatore cōstituendi summū sacerdotem in hierlm̄ cōstituēbat eos sacerdotes q̄ nō erant aaronite. Fecerat enim in palatio suo fenestrā eminentem, unde poterat uidere q̄cūq̄ fiebat in templo sacrificia. Nō moleste sustinentes iudei fecerant oppositū murū fenestre eminentis orē fenestra. Uenerat ergo specialiter agrippa, rogatur⁹ festū ut murem illū obrueret. Causam tū descendit in cesaream, nō habes in historia actū, sed ioseph⁹ supplet.

Quomodo porauit paulus coram festo et agrippa.

Capitulum CXV.

Ungq̄ descendit

set agrippa: honorifice recept⁹ ē a festo, et cū p̄ dies plures moram fecisset cū eo cōsuluit eū q̄d faceret de paulo. Et exposita ei accusatione iudeorū cōtra paulū, respondit agrippa se uelle uidere paulum. Altera die uenit agrippa et beronice cum multa ambitione, id est cū multa turba eos ambiente, uel cū multa ambitione, id est cū multis p̄lici apparatu, uel cū multa ambitōe, id est cū multo desiderio ambiendi paulū. Et cū introisset auditōriū cum tribunis et uiris p̄ncipalibus ciuitatis, iubente festo adductus est paulus, et dixit festus, Agrippa rex et uos

R 5

omnes qui adestis simul videre hunc super quo vniuersa multitudo iudeorum in pel-
lauit me hierosolymis dicentes eum dignū
morte. Ego autē nihil in eo comperi dignū
morte. Ideo cū appellauerit ad augustū euz
romā mittere decreuit. Sed irrationabile mi-
hi videt mittere aliquē vincitū. et causaz ei
non significare. Ideo consulo te super h̄ rex
agrippa. quia non habeo quid certū scribam
de eo. Tunc agrippa ad paulū. Permittitur
tibi loqui pro te. Tunc paulus extensa ma-
nu more cōtionatū vel ad faciendū silentiū
cepit d̄ omnibus reddere rationē. super qui-
bus accusabatur a iudeis. Beati inquit me
reputo rex agrippa. quia in audientia tua sū
responsurus. cum peritus sis in lege moysi.
et noueris consuetudines iudeoz. Propter
quod obsecro vt patienter me audias. Et p̄
secutus est modum conuersionis sue. et sup̄
quo accusaretur a iudeis. Et post multos ser-
mones pauli. respōdit. Festus magna voce
Insanis paulē. multe littere te faciūt insanis
re. Non insano inquit paul⁹ optime. Feste
sed sobrietatis et veritatis verba loquor. Scit
enim rex agrippa in cui⁹ presentia loquor. Ni-
hil em̄ horū eum latere arbitror. Nec enim
quicq̄ horū in angulo factū ē. Credis agrip-
pa. prophetis. Scio qz credis. Ad quē agrip-
pa. In modico suades me fieri christianum.
Ad quē paulus. Opto apud deū non tan-
tū te. sed et omnes q̄ audiūt hodie fieri tales
q̄lis ego sum. exceptis vinculis meis. Nos-
lo em̄ vinculos esse.

Paulus missus est romam.

Caplm. CXVI.

Incurrexit rex

et beronice et qui assidebāt eis

Et cū secessissent loquebātur ad
inimicē dicentes. Nihil dignū morte aut vin-
culis fecit homo iste. Et ait agrippa ad festū.
Dimitti poterat homo iste si non appellasset
ad cesarem. Et decreuit agrippa quia appella-
uerat mittendū esse ad cesarē. Et traditus est
paulus iulio centurioni cohortis auguste mi-
litū. scilicet qui missi fuerāt ab augusto. et pa-
riter miserunt rhomā nuncios iudei contra
agrippam. aduersus quem multas habebāt
querelas. quia vt supra pretaxauimus. cōsti-
tuerat hismaelem summū sacerdotē cū non
esset de genere aaron. Et h̄ ponit ioseph⁹ ca-

atalogum sacerdotum qui fuerant ab insti-
tutione sacerdotij vsqz ad terminū eiusdē sub
distinctione trium temporum. Ab aaron vs-
qz ad ipsū dauid. et fuerūt singuli. xliij. vnus
post alium in sexcentis. xxij. annis. et succede-
bant filij patribz. p̄mogenitus filius aaron
scilicet eleazar successit ei in summū sacerdo-
tū filius eleazari successit ei. et ita imposterū
Nam de itamar nō erant summū sacerdo-
tes sed minores nisi pauci circa te mpora da-
uid. Nā in belī sacerdotiū translatū est ad fi-
lios itamar. Abiatbar quoqz erat de ita-
mar quē deposuit salomon. et eius loco sta-
tuit sadoch q̄ erat de eleazar.

Quincidenter narrat de sacerdoti-
bus iudeorum.

Caplm. CXVII.

Quid autem vo-

lens ampliare cultū dī. videns

qz nō sufficeret vnus summus sa-
cerdos ad ministratiōē. qz si infirmaret nō
erat interim q̄ incensum poneret. qd̄ necesse
erat singlis diebz offerri. instituit. xliij. sum-
mos sacerdotes quoz sedecim erant d̄ gene-
re eleazar. viij. de genere itamar. Vnus tū
illoz ex. xliij. summus erat q̄ dicebat p̄nceps
sacerdotum. Administrabant autem per lei-
ptimanas que iure hereditario deuolue sūt
ad posteros eoz. Et vnusquisqz. xliij. sum-
moz sacerdotū cū administrabat secū habe-
bat. xliij. minores sacerdotes. et totidem le-
uitas. et totidem ianitores. duplicato nume-
ro nathinnoz. Fuerūt autem. x. et. viij. p̄-
cipēs sacerdotū a tēpore dauid vsqz ad trā-
smigrationem babilonis in quadringentis
et sexaginta annis. A transmigratione autez
cessauit sacerdotiū vsqz ad reditū de capti-
tate sub zorobabel et iei. in magno sacerdote.
Et inde vsqz ad tempora machabeoz fuit tē-
pus sacerdotij. Tempus autez machabeoz
non deputat sacerdotio. quia idem erant du-
ces et sacerdotes. et sic vsqz ad herodem q̄ fe-
cit occidi quotquot iuenerat d̄ genere sacer-
dotū. ne itez ad eos deuolueret regnum. Et
vendebat summū sacerdotiū: quōz vni. q̄-
doqz pluribz simul. Et fuerunt omnino vsqz
ad euersionē hierlm. xxviij. summi sacerdotes.
A tpe at herodis vsqz ad euersionē hieru-
lem nō ponit iosephus summā annoz. s̄ cō-
stat fuisse centū. vi. cū herodes aū natiuitatē